

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל

הסכם בין אינטרפלורה ישראל ו- חברי העמותה: פרחי דיאנה, פרחי השרון ואח'

1. פתח דבר

ביום 22 באוגוסט 2001 הוגשה בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים"), להסכם בין עמותת אינטרפלורה ישראל (להלן: "אינטרפלורה"), ובין 101 חבריה, המייצגים 101 חנויות פרחים בישראל, בדבר פעילותה של אינטרפלורה בישראל, המהווה סניף של ארגון אינטרפלורה הבינלאומי והוקמה לשם טיפוח ופיתוח משלוחי שי של פרחים בתוך ישראל ומחוצה לה.

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בועדה לפטורים ולמיוזגים, שוכנעתי כי הכבילות אינן מגבילות את התחרות בחלק ניכר של השוק המושפע מן ההסדר, כי הן אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. הצדדים להסכם

המבקשת, אינטרפלורה היא עמותה אשר נוסדה לפני למעלה מ-30 שנה, הנה סניף של ארגון **אינטרפלורה הבינלאומי** (Interflora Incorporated). ארגון זה, אשר נוסד לפני למעלה מ-75 שנה מקשר בין חנויות פרחים ברחבי העולם. כיום חברות בארגון לערך 58,000 חנויות מ-146 מדינות. גוף זה הנו פרי איגודם למעשה של שלושה גושים – Fleurop המאגד חנויות מרחבי אירופה, (FTD) Florist Transfer Delivery בארצות הברית קנדה ואסיה והפסיפיק הכולל את ניו זילנד ואוסטרליה.

אינטרפלורה שייכת לגוש Fleurop וחברות בה כיום 101 חנויות לממכר פרחים. מטרותיה, הנגזרות ממטרות אינטרפלורה הבינלאומי הינן בין היתר, ארגון וטיפול משלוחי שי של פרחים בישראל וברחבי תבל, סיוע בפיתוחן של חנויות הפרחים בישראל, קידום השכלתם המקצועית של בעלי החנויות, הכשרת בעלי מקצוע בענף וכד'. במסגרת פעולתה מקיימת העמותה כנסים, קורסים והשתלמויות לחבריה. כל חנות החברה בעמותה מחויבת להציג בחלון הראווה של החנות את הסמל המיצג את אינטרפלורה הבינלאומי.

עיקר פועלה של אינטרפלורה, כחלק מפעולת אינטרפלורה הבינלאומי, הנו בתיאום ותיווך בביצוע משלוחי זרי פרחים וצמחי נוי מישראל לחו"ל ומחו"ל לישראל. כל אחת מהחברות באינטרפלורה

בבואן לתווך במשלוח זרי פרחים וצמחי נוי מישראל לחו"ל פונה לאינטרפלורה לתיווך המשלוח בהתאם להוראות כללי נוהל עסקים של אינטרפלורה. נוהל עסקים זה, אותו מתחייבות חברות אינטרפלורה לקיים על פי הוראת סעיף 10(ט) לתקנון העמותה, מסדיר את אופן העברת ההזמנה למשלוח, את חלוקת האחריות לביצוע המשלוח, אופן ביצועו של משלוח ואופן ההתחשבות בין החברה המזמינה, החברה המבצעת ואינטרפלורה. בין כל החנויות חברות אינטרפלורה העולמית מופץ קטלוג, מדי שנה, בו מצוינים סידורי זרי הפרחים וצמחי הנוי אותם ניתן לשלוח בכל מדינה ואת מחירם המינימלי בפלורנים, כאשר ישנה התייחסות לטיבו של ומשכו של המשלוח הרלוונטי. מחיר זה מבקש להכיל בחובו את עלות הפרחים, הסידור, המשלוח והתיאום לביצועו. בקטלוג זה מצוינות אף החברות באינטרפלורה הבינלאומי ומספרי הטלפון שלהן. במיעוט של מקרים מבצעות חברות אינטרפלורה הזמנה ישירה לביצועו של משלוח עם חברה עמיתה במדינה אחרת, ולא דרך מרכז אינטרפלורה הבינלאומי.

בסיום כל חודש קלנדרי מזוכה חבר אינטרפלורה על ידיה עבור משלוחי פרחים שביצעה חנותו ומחויב על משלוחי פרחים אשר ביצעו חברות אחרות של אינטרפלורה הבינלאומי עבור לקוחותיו. חיובים אלו נעשים דרך מרכזי אינטרפלורה הבינלאומי בעולם ובין היתר באמצעות אינטרפלורה.

מעבר לפועלה של אינטרפלורה בתיווך משלוח סידורי פרחים מישראל לחו"ל ומחו"ל לישראל, יכולות חברות אינטרפלורה להסתייע בשירותיה אף בתיווך שליחתם של זרי פרחים בישראל לישוב המרוחק מן החברה השולחת. החברות יכולות להתקשר אחת עם רעותה לביצועו של משלוח סידור הפרחים, ואם עשו כן, יכולות הן להעביר את ההתחשבות ביניהן לידי אינטרפלורה.

3. ההסכם

ההסדר הנו כינונה של עמותת אינטרפלורה על ידי חנויות לממכר פרחים וצמחי נוי. הסדר זה מתקיים משך תקופה לא מבוטלת. ראשיתו לפני למעלה מ-30 שנה והוא זכה במהלך השנים לבחינות חוזרות ונשנות של רשות ההגבלים העסקיים ובית הדין להגבלים עסקיים. כך, עוד ביום 10 ביוני 1971 נתן יושב ראש המועצה להגבלים עסקיים דאז, השופט ז. צלטנר, צו זמני המתיר לאינטרפלורה ולחבריה לפעול לפי תנאי ההסכם שביניהם. ביום 9 בדצמבר 1971 אישרה המועצה לפיקוח על ההגבלים העסקיים את ההסדר לתקופה של 3 שנים והוסיפה ואישרה כאמור באופן סדיר את ההסדר גם בשנים 1975, 1978, 1981, 1985, 1987 וב-1991. בשנת 1994 העניק קודמי ד"ר י' טורבוביץ' לצדדים פטור מהחובה לקבל את אישורו של בית הדין להסדר למשך 3 שנים¹. פטור זה פקע ביום 23 במאי 1997 ולא נוספה כל בקשה להארכתו אלא זו שלפנינו.

מהותו של הסדר זה הינה הקמתו של מיזם משותף² אופקי על ידי מספר לא מבוטל של חנויות לממכר ומשלוח פרחים וצמחי נוי המתחרות זו בזו. מיזם זה מהווה חלק ממיזם חובק עולם שתפקידו לסייע בביצוע ומסירת הזמנות למשלוחי שי של פרחים וצמחי נוי בארץ ובחו"ל.

¹ החלטת הממונה על הגבלים עסקיים בעניין מתן פטור מאישור הסדר כובל אינטרפלורה ישראל; 1994, **הגבלים עסקיים** 3007474.

² המונח "מיזם משותף" מוגדר בכללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג למיזמים משותפים), התשס"א – 2001: "חוזה לשיתוף פעולה בייצור טובין, שיווקם או רכישתם."

4. השפעת ההסכם על התחרות

המיזם המשותף שלפנינו הוא מיזם אופקי, כאשר השותפות בהקמתו הן 101 חנויות המתחרות זו בזו באזורים השונים בהם הן פזורות. יתרונו העיקרי של מיזם זה הוא ביכולתן של חנויות לממכר פרחים וצמחי נוי נפרדות לגייס את מערכיהם העסקיים למשלוח פרחים וצמחי נוי במרחקים גדולים מבלי שיוזקו לעלות ההובלה אשר בצידה. בכך הן נהנות מיתרונותיה של רשת (network efficiencies) מקומית ובינלאומית. חבירה זו מאפשרת בידי החברים ברשת להוסיף שירות אשר בהעדר החבירה החנויות לא יכלו לספקו. אין מקום לצפות מחנות בודדת כי תשקיע משאבים ביצירת קשרים והסכמים עם חנויות לממכר פרחים וצמחי נוי בכל העולם, על מנת לאפשר לאותם לקוחות אשר יבקשו ממנה ביצוע משלוח זרי פרחים ברחבי העולם, לקבל שירות כאמור.

יתרון נוסף העולה מיצירתה של רשת הפזורה באופן נרחב כאמור הנו יכולתן של החנויות לחסוך בעלות ההובלה. חסכון זה משמעותי ביחס לעלות זר הפרחים עצמו ובהתחשב באורך חיי המדף הקצר של המוצר. קיומה של רשת כה ענפה מאפשר הבטחת ביצועו של משלוח זר פרחים אשר הוזמן בחו"ל בכל רחבי הארץ ומאפשרת, כי משלוח אשר הוזמן בארץ יסופק בכל אחת מן המדינות בהן קיימת נציגות של אינטרפלורה. המיזם מוסיף ומאפשר להשיג יתרונות לגודל (scale economies) ולמגוון (scope economies).

המיזם הנדון עשוי להשפיע על התחרות בשלושה שווקים שונים: שוק ממכר קמעונאי של פרחים וצמחי נוי, שוק תיווך באספקת משלוחי פרחים וצמחי נוי בין אזורים גיאוגרפיים בתחומי ישראל ושוק המיזם הוא שוק העוסקים בתיווך אספקת משלוחי פרחים וצמחי נוי מחו"ל לישראל ומישראל לחו"ל.

1. שוק לממכר קמעונאי של פרחים וצמחי נוי

שוק זה, כולל את כל חנויות אינטרפלורה המתחרות ביניהן וכן חנויות, משתלות ודוכנים לממכר פרחים וצמחי נוי. אלו, מציעים ללקוחותיהם שירות של ממכר פרחים וצמחי נוי הכולל בחובו מתן שירותי סידור זרי פרחים ומשלוחם באזור הגיאוגרפי הקרוב אליהם.

בישראל קיימות כיום כ- 800 חנויות לממכר פרחים וצמחי נוי קטנות כגדולות, אולם לאלו עלינו להוסיף מספר לא מבוטל של דוכנים לממכר פרחים ומשתלות אשר מספקים שירותים הכוללים את מרבית שירותי חנויות הפרחים. כך יוצא כי חבירתן יחד של 101 חנויות אינה חבירה של חלק ניכר של המתחרים בשוק אשר הוא כה מבוזר ותחרותי. נוסף ונציין כי חסמי כניסה לשוק זה הנם יחסית זניחים ובנקל ניתן לפתוח חנויות ודוכנים נוספים.

אף בבחינת האזורים השונים בהם פזורות חברות אינטרפלורה ישראל מצאנו כי חבירתן יחד של החנויות, אין בה כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות בין החנויות חברות אינטרפלורה. ראשית, פזורות החנויות באזורים גיאוגרפיים שונים. שנית, בכל אחד מן האזורים מספר בלתי מבוטל של מתחרים רלוונטיים לחנויות אינטרפלורה.

אוסף ואצין כי פעילות המיזם המשותף תופסת רק נתח קטן בפעילות כל אחת מחנויות אינטרפלורה ומוערכת על ידן בכ- 10%, עובדה אשר יש בה ללמדנו כי בשוק זה לא יהא בשיתוף הפעולה במסגרת המיזם לדכא את התמריץ של החנויות הללו להתחרות בשוק זה.

מן האמור עולה כי שיתוף הפעולה בין החנויות אינו צפוי לרכז בידן כוח שוק שיש בו כדי להפחית את התחרות בשוק, על דרך של העלאת מחירים, הרעת תנאי השירות לצרכנים או הוצאת מתחרים מן השוק. עוד נלמד כי העדרו כוח השוק מפחית משמעותית את החשש לתיאום אפשרי בין החנויות מחוץ למסגרת המיזם, ודאי תיאום אפקטיבי.

2. תיווך באספקת משלוחי פרחים וצמחי נוי בין אזורים גיאוגרפיים בתחומי ישראל.

שוק זה מורכב רובו ככולו מחנויות ממכר פרחים ומעסקים המציעים שירות תיווך באספקת משלוחי פרחים וצמחי נוי בין אזורים גיאוגרפיים בישראל. בין חנויות אלו מצויות אף החנויות החברות באינטרפלורה אשר ההסדר שבפנינו מציע להן, בשוק זה, אפשרות שימוש שירותי סליקה. בשונה מקודמו, שוק זה אינו כולל דוכנים ומשתלות אשר אין בידם היכולת לתאם משלוחים. אפשרות נוספת הקיימת בפני צרכנים המבקשים לשלוח פרחים בין אזורים גיאוגרפיים שונים בארץ הינה התקשרות ישירה עם החנות מבצעת המשלוח תוך שימוש באמצעי תשלום כגון כרטיסי אשראי.

באחרונה, נפתחת אף האפשרות בפני רוכשים להתקשר עם חנויות באמצעות אתרי אינטרנט בהן מפרסמות חנויות את מרכולתן. אציין רק כי על אף התפתחותה של אופציה זו, הליך זה הנו בראשיתו ואין הוא מהווה כלי נפוץ נכון להיום.³

החנויות חברות אינטרפלורה מתחרות ביניהן בשוק זה ודומה כי האפשרות אשר מציע ההסדר בדבר שימוש בשירותי הסליקה של אינטרפלורה במשלוחם של פרחים בישראל, אין בו לפגום בתחרות זו. כל זאת מאחר שאין חנויות אינטרפלורה מחויבות להיזקק לשירותי סליקה אלו מקום שהן מתקשרות עם עמיתיהן וכן אין ההסדר מחייבן להתקשר דווקא עם עמיתיהן במשלוח פרחים בארץ.

לאור ריבויין של חנויות לממכר פרחים ולאור האופציות הנוספות הקיימות בפני המבקש לשלוח זרי פרחים וצמחי נוי בישראל, אין בחבירתן יחד של החנויות בשוק זה כדי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות.

3. תיווך באספקת משלוחי פרחים וצמחי נוי מחו"ל לישראל ומישראל לחו"ל.

שוק זה מורכב ממספר מועט של ארגונים בינלאומיים ומתווכים אשר מציעים שירותי תיווך באספקת משלוחים של פרחים וצמחי נוי. המתחרים העיקריים בשוק זה הם אינטרפלורה ישראל וטלפלורה ישראל בע"מ. כן, ישנם מספר מועט של מתחרים נוספים המציעים שירותי תיווך לאזורים מוגבלים בחו"ל. עיקרו של שוק זה הוא בתיווך בין לקוחות או חנויות בישראל לבין חנויות ולקוחות מחו"ל.

בשוק זה ישנה אפשרות בידי הצרכנים להתקשר ישירות אל החנות מבצעת המשלוח תוך שימוש באמצעי תשלום כגון כרטיסי אשראי או בשימוש באתר האינטרנט בהן מפרסמות אותן חנויות את מרכולתן. אולם, בשונה ממשלוח פרחים בישראל, אפשרויות אלו מערימות קשיים ניכרים, בין

³ חנויות אשר בחנו, דיווחו על הכנסות זניחות באמצעות אתרי האינטרנט שברשותם אשר אינם עולים על 1% ממחזור מכירותיהן.

היתר בשל פערי מידע⁴, לכן השימוש בהן מועט ועיקרו של שוק זה נסמך על שימוש בשירותי המתווכים.

יתרונם של המתווכים הוא בהתווייתה של רשת אותה תיארתי לעיל. התיווך כאמור מאפשר משלוחם של פרחים למרחקים גדולים מבלי שיזקקו לעלות ההובלה אשר בצידה.

למרות ששוק זה מתאפיין במיעוט מתחרים, מצאתי כי היתרונות הגלומים בקיומה של עמותת אינטרפלורה ישראל מצדיק מתן פטור להסדר.

5. סוף דבר

לאחר שנועצתי בועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש.

תוקפו של פטור זה חמש שנים מהיום.

בהתאם לקבוע בסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

דרור שטרום, עו"ד

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ד אייר ה'תשס"ב

6 מאי, 2002

---

⁴ פערי מידע כדוגמת העדר נגישות לשמות חנויות הקיימות במדינות זרות, מעמדן אמינותן וכד'.